

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 18/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) en reunió plenària de data 8 de gener de 2020 van adoptar per unanimitat el següent acord segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 18.2019

ASSUMPTE: Escrit de queixa remès per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, en què després de fer una sèrie de consideracions sobre l'impacte informatiu que ha suposat l'arribada massiva de joves migrants al nostre territori i l'estigmatització que els mitjans estan fent d'aquest col·lectiu, es refereix al cas concret d'una periodista de El Periódico de Catalunya. Consideren que les informacions publicades poden vulnerar els criteris 4, 6, 9 i 11 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

El dia 22 d'agost de 2019 té entrada al CIC una queixa remesa per correu postal per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, signada per la directora general Ester Sara Cabanes. A la seva carta la senyora Cabanes, després de fer una sèrie de consideracions sobre l'impacte informatiu que ha suposat l'arribada massiva de joves migrants al nostre territori i l'estigmatització que els mitjans estan fent d'aquest col·lectiu, es refereix a un cas en què el problema rau en la victimització dels joves migrants sols dins del sistema de protecció.

En concret, fa referència a una periodista del diari El Periódico de Catalunya, la senyora Elisenda Colell, que *“ha utilitzat mètodes per obtenir informació que suposen una greu ingerència en la vida personal i familiar d'un jove titulat per la Generalitat de Catalunya”*. Segueix l'escrit exposant: *“Segons els fets que ha pogut contrastar el centre de protecció en què resideix el jove, la periodista en qüestió va visitar la família del jove al país d'origen i els va exposar una situació de desprotecció absoluta del seu fill que no correspon amb la realitat. D'aquesta manera, i davant la preocupació dels familiars, va aconseguir el número de telèfon del jove i es va posar en contacte amb ell, demanant-li una trobada per entregar-li pertinences que li envia la seva família i poder entrevistar-lo”*. Segons la directora general, arran d'aquests fets des de l'equip educatiu del centre s'està treballant amb la família i amb el jove per tal de pal·liar la situació d'angoixa i preocupació que s'ha generat, i s'ha negat a la periodista l'autorització per entrevistar al jove menor d'edat.

La DGAIA considera d'especial gravetat els fets descrits, atès que han afectat al benestar emocional d'un menor d'edat en situació d'especial vulnerabilitat i lesionen el seu dret a la protecció de la vida privada, previst a l'article 16 de la Convenció sobre Drets dels Infants: *Cap infant no pot ser subjecte*

d'interferències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, la seva família, domicili o correspondència, ni d'atacs il·legals al seu honor i reputació.

La DGAIA considera que “aquestes publicacions” (publicacions que, si existeixen, no s'aporten ni s'esmenten) a la queixa presentada, esdevindrien contràries als criteris 4, 6, 9 i 11 del Codi Deontològic.

AL·LEGACIONS

Des del CIC es va demanar, com se sol fer habitualment, al·legacions a El Periódico que amb data 25 de setembre de 2019 va enviar una carta firmada per la secretària de Direcció, que, pels detalls aportats, es considera convenient reproduir aquí de forma íntegra:

Primera.- Entenem que, en contra del que planteja la queixa rebuda, no s'ha vulnerat cap dels criteris del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya amb l'actuació de la periodista Sra. Elisenda Colell.

Segona.- El contacte informatiu que ha originat la queixa està relacionat amb una sèrie de reportatges fets en un viatge al Marroc amb el propòsit d'intentar entendre i explicar els motius que empenyen els joves migrants a marxar de casa, però sobretot a les seves famílies, que somien a fer-los arribar fins a Catalunya. Es tracta d'un treball periodístic, mai fet en aquest context per cap publicació catalana, que el que busca precisament és desestigmatitzar i descriminalitzar el col·lectiu, cosa que per altra banda sempre ha intentat EL PERIÓDICO DE CATALUNYA. Els mitjans de comunicació també tenen la responsabilitat social de promoure l'empatia de la ciutadania amb la situació que viuen milers de joves i les seves famílies. Explicar els problemes econòmics que viuen, els motius que els fan prendre una decisió tan difícil i vetllar per la seva acollida i integració a la societat catalana és el motiu essencial pel qual EL PERIÓDICO DE CATALUNYA es va plantejar fer aquest seguit de reportatges. Una feina de la qual van tenir coneixement des del primer moment tant el Departament d'Afers Exteriors com el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Totes dues conselleries van ser informades de la intenció d'aquest diari de fer aquests reportatges.

Tercera.- Entre les diferents persones entrevistades durant l'estada de la periodista Elisenda Colell i del fotògraf Ferran Nadeu al Marroc del 9 al 13 de juliol del 2019 s'hi compta la família Hurí, resident al municipi de Kasr-el-kebir i amb un fill de 17 anys que va marxar sol a Catalunya i actualment viu en un centre de la Generalitat. En tot moment, els membres d'aquesta família van ser coneixedors de la identitat i de la feina que desenvolupen tots dos periodistes d'EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, i van accedir amb tota l'amabilitat a concedir una entrevista, sabent que seria publicada en un diari de Barcelona. Volien argumentar les raons de la marxa del seu fill i el patiment que va implicar aquesta situació perquè els lectors ho poguessin entendre. També es van interessar per quina és la situació que viuen els menors migrants a Catalunya i van demanar als periodistes d'EL PERIÓDICO DE CATALUNYA si podien anar a visitar el seu fill, del qual els hi van donar el telèfon mòbil.

Quarta.- Un cop a Barcelona, el diumenge 21 de juliol la periodista Elisenda Colell es va posar en contacte amb el jove mitjançant l'aplicació del telefonía mòbil Whatsapp. El primer que va fer es identificar-se com a periodista i explicar-li que havia parlat amb els seus pares al Marroc. El noi es va mostrar disposat a concedir l'entrevista i va comunicar a la redactora que ho demanaria a la direcció del seu centre. De la seva banda, la periodista Elisenda Colell va demanar al servei de premsa del Departament d'Afers Socials si podia entrevistar-lo. Una responsable del departament va dir que ho miraria però finalment no es va poder portar a terme. Al jove migrat se li va comunicar la negativa a concedir l'entrevista i així es va fer també per part de la Generalitat a la redactora, que via Whatstapp va tallar la comunicació amb el jove.

Cinquena.- La periodista Elisenda Colell va descartar en tot moment anar a visitar el jove al centre on viu i esperar a la seva sortida per fer-li una entrevista a l'exterior. A més, les converses que va mantenir amb ell via Whatsapp transcorren al voltant de si es pot fer o no l'entrevista, no de la seva experiència viscuda a Catalunya, pel que no aporten cap informació.

Sisena.- En el desenvolupament de la seva tasca, la periodista Elisenda Colell ha tingut en compte el dret a la intimitat dels menors, però també la Declaració dels drets dels infants, els quals tenen dret a "ser escoltats", una responsabilitat que recau també en els mitjans de comunicació. Cal recordar que en els darrers anys son nombrosos els mitjans de comunicació que han entrevistat menors migrats tutelats per la Generalitat que malviven al carrer. Cert és que alguns periodistes han criminalitzat i estigmatitzat aquests joves, però es tracta d'una pràctica que mai no han fet ni Elisenda Colell ni EL PERIÓDICO DE CATALUNYA. Ans al contrari.

PONÈNCIA

Com s'ha dit, a la queixa presentada no s'hi aportaven les publicacions que poguessin ser motiu d'objecció en quant a la deontologia professional. Una recerca feta per la secretaria tècnica del CIC dona com a resultat un parell de reportatges signats per la periodista Elisenda Colell i que es poden trobar als següents enllaços:

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20190812/menas-pateras-larache-7584599>

<https://www.elperiodico.com/es/mas-periodico/20190907/se-fuerte-mohamed-7620025>

En ambdós s'hi pot constatar el tracte respectuós que es té respecte a les famílies i als mateixos nois que havien viatjat o que tenien previst desplaçar-se a Espanya. Més aviat hi predomina la tasca de conscienciació sobre la seva problemàtica, tal com s'assegura a les al·legacions presentades pel diari.

En conseqüència, poc hi ha a dir –si realment d'aquests reportatges es tracta sobre les suposades transgressions del codi pel que fa a les fonts informatives, al respecte de la privacitat o a la dignitat de les persones. Més aviat es pot entendre que aquests reportatges fan allò que tantes vegades es reclama als

mitjans d'informació: abordar un tema que presenta conflictivitat social anant a les arrels del problema i mirant d'esbrinar-ne les causes últimes.

Pel que fa als mètodes usats per la periodista, ens trobem d'una part amb les acusacions fetes a la queixa, en el sentit que hi ha hagut una ingerència a la privacitat d'un jove i de la seva família i, d'una altra, amb la descripció de l'actuació de la periodista feta per El Periódico a les seves al·legacions (especialment, amb la renúncia explícita a fer l'entrevista al jove davant de la negativa administrativa). Donada la impossibilitat de verificar-les, cal creure en la bona fe de la professional i difícilment es podria acusar-la des del consell d'haver usat mètodes il·lícits.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Les actuacions professionals de la periodista en relació amb la preparació dels reportatges fets per El Periódico el mes de juliol de 2019 sobre els orígens dels menors marroquins migrants no transgredeixen en cap aspecte el Codi Deontològic.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 8 de gener de 2020. Certifico.